

กิติมา ทวนน้อย 2551: ลิเกป่าคณะเด่นชัยสวงศิลป์ ตำบลปิ่นแต อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา) สาขานิติศาสตร์ชาติพันธุ์วิทยา ภาควิชาศิลปนิเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ เข็นจะบก, Ph.D. 186 หน้า

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีวิจัยทางดนตรีชาติพันธุ์วิทยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
องค์ประกอบของการแสดงลิเกป่าคณะเด่นชัยสวงศิลป์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทเพลงประกอบการแสดงลิเกป่า
ของคณะเด่นชัยสวงศิลป์และเพื่อศึกษาการสืบทอดวัฒนธรรมการแสดงลิเกป่าของคณะเด่นชัยสวงศิลป์

ลิเกป่าเป็นการแสดงพื้นบ้านชนิดหนึ่งของภาคใต้ สันนิษฐานว่ามีต้นกำเนิดมาจากการละเล่นของ
ชาวไทยมุสลิมแถบชายฝั่งทะเลอันดามัน ต่อมาเป็นที่นิยมในหมู่ชาวไทยพุทธทางฝั่งทะเลอ่าวไทย และ
แพร่หลายไปทั่วบริเวณภาคใต้ตอนบน

ผลการวิจัยพบว่า ลิเกป่าคณะเด่นชัยสวงศิลป์ ตำบลปิ่นแต อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง เป็นคณะที่
สืบทอดมาจาก “คณะลิเกป่าบ้านสุนทรา” ซึ่งมีนายแดง คงไขศรี เป็นผู้จัดตั้งคณะขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2495
ต่อมานายคลอง ห้วนแจ่ม เป็นหัวหน้าคณะในปี พ.ศ. 2546 และตั้งชื่อใหม่ว่า “ลิเกป่าคณะเด่นชัยสวงศิลป์”
ปัจจุบันคณะนี้มีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 16 คน ซึ่งเป็นคณะลิเกป่าที่ยังยึดหลักการแสดงแบบดั้งเดิมตาม
ขนบนิยม องค์ประกอบของการแสดงคณะเด่นชัยสวงศิลป์ ได้แก่ คณะลิเกป่า เนื้อเรื่องที่แสดง ตัวแสดง
การแต่งกาย ขนบนิยมในการแสดง เครื่องดนตรี โรงลิเกป่า สถานที่แสดง โอกาสในการแสดงและผู้ชม ส่วน
การแสดงลิเกป่าเพื่อความบันเทิง เช่น การแสดงลิเกป่าในงานเทศกาล งานประเพณี เป็นต้น และการสาธิตการ
แสดงลิเกป่าในเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน ส่วนการแสดงในพิธีกรรม เช่น การไหว้ครูลิเกป่า และการแสดง
ลิเกป่าประกอบพิธีกรรมแก้บน

บทเพลงลิเกป่ามีท่วงทำนอง (Melodic contour) หลากหลาย ทั้งแบบต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน ท่วงทำนอง
ที่ขึ้นลง และการเคลื่อนที่สม่ำเสมอ บทเพลงลิเกป่าเป็นบทเพลงที่มีทำนองเดียว (Monophony) แต่ละทำนอง
เพลงมีขนาดสั้น วิธีการร้องจะร้องเข้าไปข้างหน้า และในการแสดงลิเกป่าจะมีการด้นกลอนสด สำหรับ
ความสัมพันธ์ของสมาชิกลิเกป่าคณะเด่นชัยสวงศิลป์ สมาชิกในคณะลิเกป่าส่วนใหญ่มาจากเครือญาติและ
เพื่อนบ้านที่มีความสนิทสนมกันอย่างใกล้ชิด

กิติมา ทวนน้อย

ลายมือชื่อนิติ

พรทิพย์ เข็นจะบก

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

5 / 6 / 51